

Ṣe èsìn kan dára bí èkejì?

Àkókò isìn láti ìbèrè tí tí di àkókò yíí.

A kó jọ gégé bí iwádíí láti ọwọ Jake Van Dyke

Ilé Ìwé Lambert ló tẹ ẹ jáde

Ẹtọ àdávò @ 2008

ISBN 978-0-89315-429-5

Gbogbo ẹtọ wa ni ipamọ. A kò gbọdọ tún apa kan ninu iwé yíí ṣe, tójú rẹ sínú ètò igbàpadà, tàbí kí a fi ránṣẹ ní irú ọ̀nà èyíkéyíí tàbí nípasẹ ọ̀nà èyíkéyíí—ẹrọ itanna, ẹrọ, fótò, gbígbàsílẹ̀, tàbí èyíkéyíí mǐràn àyàfi fún àwọn gbólóhùn kúkúrun nínú àwọn àtúnnyèwò tí a tẹ jáde, láísí àṣe láti ọ̀dọ olùtẹ̀wé.

ṢÁÁJÚ

Nígbà tí mo n wo iwé iròyìn kan tí ọkan lára àwọn yunifásítì wa tó gbajúmọ tẹ jáde, mo bèrè sí í ka 'Mailbag'. Nínú 'Mailbag' ni létà kan tí Ọjògbọ́n nípa Ìwà Àwùjọ ti Ilé Ẹkọ̀ Ìsìn àwọn yunifásítì yíí kọ wà. Èmi yóò fa ọ̀rọ̀ yọ láti inú létà yíí, kí n má sì sọ orúkọ ẹni tó kọ ọ. Ẹni tí ó jẹ kò ṣe pàtàkì. Ohun tí ó sọ ní láti ṣe àtúnnyèwò nítorí pé ọ̀pọ̀ èniyàn ló wà ní ayé tí wọn n ronú àti kọni bí ọ̀n ẹ n ẹ. Kò pe àwọn èniyàn láti sọ̀rọ̀ ní tààràtà, sùgbọ́n ó sọ pé àwọn àṣà ibílẹ̀ Júù, Kristẹni, tàbí Mùsùlùmí “n tú àṣírí àti láti fẹ̀sùn kan” “àwọn ewu iwà rere ti ịṣàkóso Ọlórún”, “nìbí tí àwọn onítara tí kò tọ n lépa Ogun Mímọ” nípasẹ “àwọn ogbón ikà”.

Àwọn ọ̀rọ̀ pàtàkì mǐràn tún wà tó n ru irònú sókè. Àwọn èrò tó wà nínú létà yíí ni a ó tún sọ níbí, a ó sì fi àlàyé ara ẹni kún un nínú idáhùn.

1. ***“Kò sí àní-àní pé mímọ nípa onírúurú èsìn jẹ ohun rere, pàápàá jùlọbíÓ jẹ àfikún pèlú ẹkọ̀ ìmọ nípa isìn nínú ẹkọ̀ ẹkọ̀ yunifásítì.”***

Àlàyé: Mímọ nípa onírúurú èsìn jẹ ohun rere tí a bá sọ orísun onírúurú yíí di mímọ. Èyí kíí ṣe ọ̀nà tàbí ìtọ̀sọ̀nà àwọn “ẹkọ̀ ẹkọ̀” wọnyí.

2. ***“Ilé ẹkọ̀ gíga nikan ni ibi tí a ti lè kọ bí a ṣe lè yera fún àwọn ọ̀rọ̀ òmùgò tí ó ju agbára ẹ̀dà lọ, kí a sì túbò mọ̀rìrì itàn àròsọ (tí ó ní í ṣe pèlú ṣíṣe àwọn itàn àròsọ) ijìnlẹ̀ (àwọn ọ̀ràn jíjìnlẹ̀ tàbí jíjìn) ti isìn.”*** Àlàyé: Èsìn dá lórí àwọn nṣkan tí ó jẹ “àwàdà” sùgbọ́n àwọn ọ̀rọ̀ òmùgò tí ó ju ti ẹ̀dà lọ ti pọ̀ sí àwọn èsìn ní gbogbo igbà tí aráyé wà. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ isìn ló tún wà tí a gbé ka itàn àròsọ àti itàn tí a ti yí padà láti orísun isìn àtilẹ̀wá. Ìfẹ̀ ọkàn ẹ̀dà èniyàn wà láti ṣẹ̀dá àwọn èsìn tirẹ̀ tí yóò kún àìní rẹ̀. Nítorí náà, ó ṣe pàtàkì láti lọ kojá àwọn orísun wọnyí ní ọ̀nà ‘onímọ’ láti kọ ohun tí èsìn jẹ àti ohun tí ó yẹ kí ó jẹ.

3. ***"Ìmò nípa bí a ẹ̀ dá ohun tí a ń pè ní ìwé mímọ̀ bí Bíbélì tàbí Kùràní lè pèsè àtúnṣe sí àwọn èrò tí kò yéni nípa "Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run," àti ìmò nípa bí àwọn èkọ̀ àti àwọn ilé-ẹ̀kọ̀ ẹ̀ṣọ̀ṣi ẹ̀ gbèrú lè dènà ọ̀wọ̀ tí ó ju ti àwọn olórí àlùfáà lọ.***

Àlàyé: Àwọn ìwé tó dára gan-an wà fún ìkẹ̀kọ̀ nípa bí a ẹ̀ gba Bíbélì, àti bí onírúúrú ìwé ẹ̀ yege ní àwọn ọ̀jọ̀ àti bí a kò ẹ̀ yan àwọn ìwé kan gégé bí apá kan nínú "ìwé mímọ̀". Bíbélì sòrò fúnra rẹ̀ nípa síṣọ̀ pé gbogbo ìwé mímọ̀ ni Ọ̀lọ̀run mí sí, wọn sì ní èrò fún èkọ̀, fún ìbáwí, àti fún ìtóni nínú òdodo. Ìkẹ̀kọ̀ nípa Ẹ̀sìn Mùsùlùmí yóò fi hàn pé Kùràní jẹ̀ àkójo àwọn ẹ̀ṣe tí a ẹ̀í payá fún Mùhámọ̀dù ní ọ̀dún 610 sí 632 AD. Ó dára láti ní ìmò nípa ìdàgbàsókè àwọn èkọ̀ àti àwọn ilé-ẹ̀kọ̀ láti dènà ọ̀wọ̀ ìteríba fún ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá gba ipò aṣáájú nínú ẹ̀sìn èyíkéyí.

4. ***"Ní àfikún sí ìmò àti ìmò, àwọn akẹ̀kọ̀ gbọ̀dò ní agbára ìmòye tí yóò jẹ̀ kí wọn lè ẹ̀ àyèwò àṣà ìgbàgbọ̀ nípa bóyá wọn ń ẹ̀tílẹ̀yìn tàbí wọn ń fi àlàáfíà èniyàn sínú ewu."***

Àlàyé: Èyí jẹ̀ gbólóhùn tó dára gan-an, àti dúkiá iyebíye fún ẹ̀nikẹ̀ni, láti mú agbára ìmòye dàgbà, àti láti ẹ̀ àyèwò àwọn àṣà ìgbàgbọ̀, pàápàá jùlọ̀ níbi tí ẹ̀mí èniyàn lè wà nínú ewu nítorí ìsìn. A lè lo agbára ìmòye àti ìsìn láti pinnu 'àwọn ọ̀ràn ìwà rere' àti ipa lóri ìlera èniyàn; àwọn ọ̀ràn bíi ìṣéyún, ìbálòpò ọ̀kúnrin àti obìnrin, ìṣòtító nínú ìgbéyàwó, àniyàn fún àwọn aláìní, ẹ̀rù ìṣe ìnawó, ogun, àti ifojúsùn lóri ọ̀rọ̀ àti níni, bíbójútó ìṣeḍá, àti àwọn ọ̀ràn ìdájọ̀ òdodo àwùjọ̀.

5. ***"Ju gbogbo rẹ̀ lọ, wọn gbọ̀dò mọ̀ àwọn ilàṅà ìmòlẹ̀ nípa ifaradà ìsìn àti òmìnira ẹ̀rí ọ̀kàngéḡé bí ọ̀kan lára àwọn àṣeyọ̀rí tó ga jùlọ̀ nínú àṣà ìbílẹ̀ Yúròpù."***

Àlàyé: Ifaradà ìsìn ẹ̀ pàtàkì fún àlàáfíà láàárín àwọn èniyàn, sùgbón a kò gbọ̀dò retí rẹ̀ tí tí dé ibi tí àwọn èniyàn tí wọn ní ìgbàgbọ̀ ìsìn yóò fi dín ààbò wọn kù kí àwọn mìíràn tí wọn jẹ̀ aláifaradà lè ẹ̀ḡgun wọn, pa wọn, tàbí yọ̀ wọn lẹ̀nu, gégé bí ó ti ẹ̀lẹ̀ nígbà gbogbo nínú ìtàn. Ìmòlẹ̀ gégé bí ó ti rí nínú Àtúnṣe ní ọ̀rúndún kẹ̀rindínlógún.

àti lẹ̀ẹ̀kan sí i nínú Ìrìn Àtúnṣe ti ọ̀rúndún kọ̀kàndínlógún ẹ̀ pàtàkì gidigidi ní pípèsè ìtòsónà ìlọ̀síwájú sí àlàáfíà nínú ẹ̀sìn.

6. ***"Èyí yóò yọ̀rí sí ọ̀ye tó jinlẹ̀ nípa ibi tí ipilẹ̀ ilàṅà ti Ọ̀lọ̀run wà. gégé bí Ẹ̀sìn burúkú kan tí ó yàtò sí àwọn irú ìgbàgbọ̀ ìsìn mìíràn nínú itenunmọ̀ rẹ̀ pé ohun tí ó pè ní ifẹ̀ Ọ̀lọ̀run ni kí a fi lé gbogbo èniyàn, níbi gbogbo.woawon ara wongéḡé bí 'Àwọn olùgbèjà Ọ̀lọ̀run jẹ̀ ewu, nítorí wọn ronú pé ọ̀lá Ọ̀lọ̀run yóò di àbàwọn àyàfi tí a bá fipá mú gbogbo èniyàn láti tẹ̀lẹ̀ èrò wọn nípa ọ̀fin Rẹ̀."***

Àlàyé: Ìlòkulò ìsìn ti wáyé ní àkókò Kristẹ̀ni. Bíbélì kọ̀ sílẹ̀ pé Ọ̀lọ̀run ń darí àwọn èniyàn Rẹ̀ àti àwọn orílẹ̀-èdè àti àwọn Ọ̀ba mìíràn láti bá ara wọn jagun fún ète pípa ilà "irú-omọ̀ obìnrin" tí yóò jẹ̀ Olùgbàlà mọ̀. Èyí kò pòndandan mọ̀ lẹ̀yìn tí Olùgbàlà dé. Sùgbón ìtàn fi hàn ní ọ̀pọ̀ ìgbà pé àwọn ẹ̀sìn ní orúkọ Ọ̀lọ̀run gbìyànjú láti fi agbára wọn lé àwọn ẹ̀lómíràn lóri nípa lílo agbára tàbí ifipá múni ẹ̀ ṣeṣe.

Àwọn àpẹ̀rẹ̀ tí a mọ̀ dáadáa ni Ogun Ìjà àti Àwọn Ìwádíí Láti ọ̀wọ̀ Ẹ̀sìn Kátólíkì, Jihad tàbí Àwọn Ogun Mímọ̀ àti àwọn ogun àwọn Mùsùlùmí tí Mòhámọ̀dù bẹ̀rẹ̀, àti bí àwọn Kómúnìsì ẹ̀ ẹ̀ḡgun gbogbo orílẹ̀-èdè.

7. **"Ètò isin yunifásítì kan ní ojúṣe láti rí i dájú pé gbogbo àwọn tó kópa nínú rẹ̀ mọ̀ òtítọ̀ pàtàkì kan: Gbogbo onígbaḡbọ̀ ló yẹ̀ fún ọ̀wọ̀, ṣùgbọ̀n kì í ṣe gbogbo irú igbaḡbọ̀ ló yẹ̀ kí a gbaḡbọ̀.**

Àlàyé: Ọ̀tọ́tọ́ ni èyí: kii ṣe ète yunifásítì láti kọ̀nì ní èsìn, ṣùgbọ̀n láti kọ̀nì nípa isin nikan. Ojúṣe ijo ni láti kọ̀nì ní èsìn. Ó tún jẹ̀ ọ̀tọ́tọ́ pé kii ṣe gbogbo èsìn ló ti ní ipò ọ̀lá àti pé a gbọ̀dọ̀ bèrù àwọn kan gégé bí ewu tó lè ṣelẹ̀ sí àwọn èsìn miiran. Yóò jẹ̀ ète iwé yíí láti ṣàlàyé ipilẹ̀ṣẹ̀, itàn, àti ète àwọn èsìn.

8. **"A gbọ̀dọ̀ tú àṣírí àwọn ewu iwà rere ti isàkóso Ọ̀lọ̀run, kí a sì fi wọn bú, a nírètí pé àwọn tí wọn jẹ̀ tí àṣà kan náà gbọ̀dọ̀ jẹ̀ àwọn tí wọn ní irú àṣà kan náà. -Júù, Kristeni, tàbí Mùsùlùmí-níbi tí àwọn onítara tí kò tọ́ tí n lẹ̀pa ète Ogun Mímọ̀ nípasẹ̀ àwọn oḡbọ̀n ikà.**" Àlàyé: Àwọn kan wà nínú gbogbo èsìn tí wọn lè pa àwọn èlòmíràn lára, kòdà pèlú èrò rere. Àwọn ọ̀ràn kan máa n hàn gbangba bíi igbà tí a bá pa ara. Àwọn ọ̀ràn kan kì í ṣe kedere ṣùgbọ̀n wọn lè burú jù bẹ̀ẹ̀ lọ, nígbà tí ẹ̀mí bá farapa, tí a sì lè àwọn èniyàn kúrò lódò Ọ̀lọ̀run, tí àwọn àbájáde ayérayé àti iyàsọ̀tọ̀ ayérayé sì wà lódò Ọ̀lọ̀run.

9. **"Ìgbàḡbọ̀ isin jẹ̀ àṣàyàn fún àwọn tí wọn ní itùnùtabi imísí láti inú rẹ̀. Ṣùgbọ̀nrẹ̀ó ṣeé ṣe lásán nítabi irètí kan, kii ṣe ohun tí a lè mọ̀ fún ọ̀tọ́tọ́."**

Àlàyé: Èsìn, tàbí àìsì èsìn pàápàá, dá lóri igbaḡbọ̀; gbogbo èniyàn ní ètò igbaḡbọ̀ irú kan tàbí òmíràn. Èni tí kò gbaḡbọ̀ nínú Ọ̀lọ̀run ní igbaḡbọ̀ pé kò sí Ọ̀lọ̀run. Àwọn tí wọn gbaḡbọ̀ nínú Bíbélì gégé bí Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run ni a sọ̀ fún pé "Ìgbàḡbọ̀ wá nípa gbígbọ̀ Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run" igbaḡbọ̀ wọn sì dá lóri iyẹn, wọn sì n rí itùnù àti imísí gbà láti inú rẹ̀. Èni tí kò gbaḡbọ̀ nínú Ọ̀lọ̀run kò ní ipilẹ̀ fún iwà rere, kò ní imọ̀ ibi tí ó ti wá, idí tí ó fi wà àti kò ní idí fún inú rere sí àwọn èlòmíràn. Kò sí ipilẹ̀ fún àwọn iníyelóri ẹ̀mí tàbí irètí léyìn ibojì. Kò sí irètí ọ̀run, kò sí sí ibèrù ọ̀run àpáàdì.

10. **"Ní ọ̀wọ̀ kejì ẹ̀wẹ̀, imọ̀ oḡbọ̀n orí àti isèlú jẹ̀ ara èrò ayé iwà rere tí a mọ̀ tí a sì nílò, tí òmìnira isin sì borí rẹ̀. lásán igbaḡbọ̀. Ojúṣe ẹ̀kọ̀ gíga ní sí dáàbò bo ati igbelaruge ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ẹ̀kọ̀, ati-ráraọ̀rọ̀ báwo ni ó ṣe jẹ̀ pèlẹ̀ tótabi pèlu ọ̀wọ̀sì tako eyikeyi ifihan ti esin ti o fi ewu wewurẹ̀.**

Àlàyé: Imọ̀ oḡbọ̀n orí àti isèlú ní àwọn ànfaàní tí a nílò, ṣùgbọ̀n ní ọ̀wọ̀ kejì ẹ̀wẹ̀, ijọ̀sin onírúuru ni orísun pàtàkì àwọn isòro ayé. Ọ̀lọ̀run kan ṣoṣo ló wà, èni tó dá ayé. Kò mọ̀riri àwọn tó n jọ̀sin ní ọ̀nà tí Ọ̀un kò darí. "Àmì ẹ̀dá" kan wà, agbára kan tó lòdì sí Ọ̀lọ̀run ló n darí rẹ̀. Nígbà mîi, a máa n pè é ní Sátàni, tàbí Bílìsì, ángẹ̀lì tó ṣubú. Ọ̀lọ̀run ti fún èniyàn ní àṣe Rẹ̀ láti tẹ̀lẹ̀ nígbà tí àkókò bá n lọ, nígbà tí a bá sì lóye wọn, kò sí ijọ̀sin onírúuru tí yóò yọ̀rí sí. A ó tẹ̀síwájú pèlú àkókò ibáṣepọ̀ Ọ̀lọ̀run pèlú èniyàn láti igbà dé igbà, láti mọ̀ ibi tí a ti wá, idí tí a fi wà níbí, àti ibi tí a n lọ; a ó sì wo oríṣíríṣi ipilẹ̀ṣẹ̀ àwọn èsìn tí èniyàn dá pèlú nínú àwọn ojú iwé tí yóò tẹ̀lẹ̀ e.

Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ibeèrè ló wà tí a nílò idáhùn sí ní igbésí ayé. Njẹ̀ Ọ̀lọ̀run wà? Ta ni tàbí kí ni ó dá ayé tí a n gbé inú rẹ̀? Báwo ló ṣe dé síbí? Báwo ni mo ṣe dé síbí? Kí ni iyè? Kí ni ipò mi nínú rẹ̀? Àwọn àṣàyàn wo ni mo gbọ̀dọ̀ ṣe? Báwo ni ayé yíí ṣe wà ní itólẹ̀ṣeṣe pípé tó bẹ̀ẹ̀? Njẹ̀ iyè wà léyìn ikú? Kí ni ọ̀tọ́tọ́, kí ni kii í ṣe bẹ̀ẹ̀? Àwọn wọ̀nyí jẹ̀ diẹ̀ lára àwọn ibeèrè tí a lè ṣe iwádíi wọn ní irin àjò láti igbà pípé wá. Ọ̀pọ̀ èniyàn ló dáhùn àwọn idáhùn sí àwọn ibeèrè wọ̀nyí ní onírúuru ọ̀nà nínú àwọn èsìn tí a ti dá sílẹ̀. Ibeèrè pàtàkì wa tí a n dáhùn ni **"Njẹ̀ ọ̀kan ẹ̀singégé bío daragégé bí òmíràn?"** Àwọn isin wo ló lè dáhùn àwọn ibeèrè pàtàkì nípa igbésí ayé?

CONTENTS

IS ONE RELIGION AS GOOD AS ANOTHER?

Page		AS OF:	WHERE?	FOUNDER
	FORWARD			
ii	CONTENTS, INDEX			
1	EVOLUTION			
8	WORLD TIME LINE	ADAM	Eden	GOD
10	INTRODUCTION			
15	ZODIAC	SETH	Mid-East	Seth
21	RACE CHARTS AND GENEALOGIES			
24	PAGANISM, HEATHENS, IDOLATERS-OCCULTISM	3500BC	Mid-East	
26	POLYTHEISM			
27	ANIMISM			
28	CHALDEA	3500BC	Chaldea	
31	EGYPT	3500BC	Egypt	
35	TORAH - HEBREW	2500BC	Sinal	GOD
39	HINDUISM	2000BC	India	Aryans & Draddians
42	JUDAISM	800BC	Judah	Rabbis
49	INDIAN TOTEMISM MANA TABOO	?	Malaysia, Africa, Guinea Americas	?
50	ZOROASTRIANS	600BC	Persia	Zoroaster
52	BUDDHISM	528BC	India	Siddhartha Gautama
55	CONFUCIAN	500BC	China	Confucius
57	TAOISM	400BC	China	Loa-tzu Chuang-tzu
59	CHURCH OF CHRIST	29/ 33AD	Jerusalem	Jesus
64	ZEN BUDDHISM	520AD	China	Bodhidharma
65	CATHOLIC / ROMAN CATHOLIC	587AD	Rome, Italy	John the Evangelist (universal bishop)
69	SHINTOISM	600AD	Japan	?
70	MUSLIMS (ISLAM)	610AD	Arabia	Muhammad
77	CATHOLIC / ORTHODOX	1054AD	Greece	Patriarch of Constantinople
79	MENNONITES	1520AD	Switzerland	Menno Simons
81	REFORMED CHURCH	1523AD	Switzerland	(Zwingli & Calvin)
82	ANABAPTIST	1525AD	Switzerland	
84	CHURCH OF ENGLAND	1529AD	England	Henry VIII
87	EVANGELICAL CHURCH of the AUGSBURG CONFESSION	1530AD	Germany	Martin Luther & Philip Melancthon
88	PRESBYTERIAN	1536AD	Switzerland	John Calvin
93	LUTHERAN	1577AD	Germany	Followers of Martin Luther
94	CONGREGATIONALIST	1582AD	England	Robert Brown
96	BAPTIST	1609AD	Holland & England	John Smyth & Thomas Helway
98	QUAKERS (FRIENDS)	1647AD	England	George Fox
101	UNITARIAN - UNIVERSALISTS	1689AD	Poland	Jn. Ashton, Faustus Socius, & Jn. Bidle
103	BRETHREN (Dunkers, Anabaptist, Pietistic)	1708AD	Germany	Alexander Mack
106	METHODIST	1729AD	England	John & Charles Wesley
111	NEW JERUSALEM	1783AD	London, England	Emmanuel Swedenborg
112	EPISCOPAL	1789AD	Philadelphia, PA	Wm. White & Samuel Seabury
114	UNITED BRETHREN	1800AD	Frederick, MD	Martin Boehm

115	CHURCH of CHRISTIAN ASSOCIATION	1809AD	Wash. <u>Co</u> , PA	Thomas Campbell
119	MORMONS - CHURCH of JESUS CHRIST LATTER DAY SAINTS	1830AD	Palmyra, NY	Joseph Smith
123	DISCIPLES OF CHRIST	1829AD	Pennsylvania	Thomas & Alexander Campbell
124	ADVENTIST	1843AD	Low Hampton, NY	William Miller
127	<u>BABISM</u> <u>BAHA'</u>	1844AD	<u>Shiraz</u> , Persia	<u>Mirza Ali Muhammad</u>
129	CHRISTIAN REFORMED	1857AD	Michigan	From the True Holland Reformed
130	SALVATION ARMY	1865AD	London, England	William Booth
131	JEHOVAH'S WITNESSES	1872AD	Pittsburgh, PA	Charles <u>Taze</u> Russell
133	CHRISTIAN SCIENCE	1879AD	Bow, NH	Mary Baker Eddy
135	CHURCHES OF GOD	1880AD	Anderson, IN	Separated from Methodism
139	CHRISTIAN & MISSIONARY ALLIANCE	1881AD	New York, NY	<u>AB Simpson</u>
140	UNITED BRETHREN IN CHRIST	1889AD	York, PA	United Brethren
141	UNITY <u>SCHOOL OF CHRISTIANITY</u>	1889AD	Kansas City, Mo.	Charles & <u>Myle</u> Filmore
142	CHURCH OF GOD IN CHRIST <u>HOLINESS</u>	1897AD	Arkansas	<u>C.P. Jones & C.H. Mason</u>
143	PENTECOSTAL	1906AD	Los Angeles, CA	<u>A.J. Tomlinson</u>
145	CHURCH OF THE NAZARENE	1908AD	Pilot Point, TX	Merger of 3 Holiness groups
146	CHRISTIAN CHURCH	1927AD	Midwest, U S A	North American Convention
148	ECUMENICAL MOVEMENT/ EVANGELICAL	1934AD	Union of German	Reformed & Evangelical Synod
150	WORLDWIDE CHURCH OF GOD	1934AD	Pasadena, CA	Herbert W. Armstrong
151	COMMUNITY CHURCHES	?	?	?
152	WORLD COUNCIL OF CHURCHES	1948AD	Amsterdam, Netherlands	more than 320 churches in fellowship
153	UNIFICATION CHURCH	1954AD	South Korea	Sun <u>Myung Moon</u>
154	SCIENTOLOGY	1954AD	Los Angeles, CA	L. Ron Hubbard
155	UNITED CHURCH OF CHRIST	1957AD	Cleveland, OH	Union of congregational, Evangelical, & Reformed
156	THE NEW AGE MOVEMENT	1960AD	?	?
157	CONCLUSION			
163	BIBLIOGRAPHY			

Note: There are various other lesser known religions and variations of religions or denominations not covered in this list. They are not relevant to the basic question, "Is one religion as good as another?"

Nípa Òhíkòwé náà

Ṣé èsìn kan dára bí ti òmíràn? Níbo ni gbogbo àwọn èsìn wònyí ti wá? Kí ni orísun isìn? Kí ló dé tí iyàtò fi wà láàárín àwọn èsìn? Kí ni isìn yẹ kí ó jẹ? Ta ló n pinnu ohun tí Ọlórún tẹwọ gbà?

Ìwé yíi tẹlẹ̀ àkókò tí Ọlórún bá èniyàn lò láti igbà Ádámù títí di àkókò yíi. Àkókò àkókò náà fihàn pé Ọlórún ti bá èniyàn dá májẹmú ní àkókò kan, ó sì tún fihàn pé onírúurú isìn tí àwọn èniyàn ti dá sílẹ̀ pẹ̀lú àwọn isìn tí Ọlórún ti fowọ sí. Ìwé yíi kíyèsí àkókò igbà méréni ọ̀tọ̀tọ̀:

- Àkókò tó ṣáájú ikún omi àti igbàlà Nòà.
- Àkókò tí Ọlórún ti n bá àwọn baba nílà lò, àwọn ilérí rẹ̀, àti àwọn májẹmú rẹ̀.
- Òfin tí a gbé kalẹ̀ pẹ̀lú Mósè àti Ísírẹ̀lì.
- Àkókò Kristẹni.

Ní gbogbo àkókò, a máa rí ohun tí Ọlórún n retí lówọ àwọn èniyàn Rẹ̀, a sì rí ohun tí èniyàn yàn láti ẹ̀ nígbà tí ó n gbé àwọn èrò tirẹ̀ kalẹ̀ nípa ohun tí isìn yẹ kí ó jẹ̀. Kókó ọ̀rọ̀ náà ni ẹ̀ṣẹ̀, kíkọ̀ èniyàn sílẹ̀ fún àwọn ohun tí Ọlórún fẹ̀ ní gbogbo àkókò, àti ètò Ọlórún láti ra aráyé padà fún ara rẹ̀ nípasẹ̀ ‘irú-omọ obinrin’ gégé bí ó ti Ẹ̀lérí àti àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ ní gbogbo àkókò. Ní gbogbo àkókò, àwọn èniyàn wà tí wọn jẹ̀ olóòótọ̀ sí àwọn ohun tí Ọlórún gbé kalẹ̀. Èyí sì jẹ̀ ọ̀ótọ̀ ní àkókò àti àkókò wa yíi nítorí pé àwọn kan kò tí i tòn jẹ̀ láti ọwọ̀ àwọn ẹ̀ni-ẹ̀keta tí wọn tan Ádámù àti Èfà jẹ̀ tí wọn sì tún n darí àwọn èniyàn kúrò ní ọ̀nà Ọlórún. Ọ̀nà kan ṣoṣo ni Ọlórún gbé kalẹ̀. **Tẹ̀lé àwọn èsìn igbà, kí o sì rí ibíó le ri ipa ọ̀na ti Ọlórún dari ati ipa ọ̀na ti o wu U.**

Jake Van Dyke Wọn tọ ọ̀ dàgbà nínú àṣà àwọn Kristẹni tí wọn ti ẹ̀ àtúnṣe, ó sì lọ sí ilé-ẹ̀kọ̀ gíga àti ẹ̀kọ̀ isìn Kristẹni (àwọn ẹ̀lèsin Protestant). Ọ̀un àti iyàwó rẹ̀ Millie lọ sí Ẹ̀ṣọ̀ṣi Reformed, Ẹ̀ṣọ̀ṣi Presbyterian, Ẹ̀ṣọ̀ṣi Pentecostal, àti Salvation Army. Wọn ẹ̀ igbéyàwó ní Ẹ̀ṣọ̀ṣi Methodist kan. Jake àti Millie ní omọ méréni àti omọ-omọ mífà. Jake àti Millie n gbé ní Florence, Alabama lówólówọ̀, wọn sì n lọ sí Ẹ̀ṣọ̀ṣi Jackson Heights ti Kristi.

Nígbà tí Jake àti Millie kẹ̀kọ̀ nípa Ẫ̀ọ̀ Kristi nígbà tí wọn wà ní ẹ̀gbé omọ ogun, wọn bèrẹ̀ sí í kẹ̀kọ̀ nípa èsìn. Jake ti Ẹ̀ṣẹ̀ gégé bí díákónì fún ọ̀dún méjìlá, ó ti jẹ̀ alàgbà fún ọ̀dún méjìlá, ó sì ti wàásù ní ijo àwọn ilé-ìṣẹ̀ tuntun fún ọ̀dún díẹ̀. Ó ti kọ̀ àwọn kilààsì Bíbẹ̀lì, ó sì ti kópa nínú ẹ̀kọ̀ isìn ilé fún ọ̀dún mètàdínlógójì. Jake jẹ̀ Onímọ̀-ẹ̀rọ̀ Ilé-ìṣẹ̀/Ìṣẹ̀-ọ̀nà tí ó ti fẹ̀yìntì.